

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

12.07.2022

Lēmums Nr. 4-02/40/2022
Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras
piemērošanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja :

SIA “*Liepājas RAS*”, reģistrācijas Nr. 42103023090, adrese: Ķīviķes, Grobiņas pagasts, Dienvidkurzemes novads, LV–3430, e – pasts: birojs@liepajasras.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Dienvidkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023.–2027. gadam (turpmāk – Plāns).

Izvērtētā dokumentācija:

Izstrādātājas 2022. gada 15. jūnija vēstule Nr. 8.6/27/22 “*Iesniegums par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu reģionālā līmeņa plānošanas dokumenta projektam “Dienvidkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023.–2027. gadam”*” (turpmāk – Iesniegums), Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldes (turpmāk – Dienests) 2022. gada 12. maija vēstule Nr. 2.4/AP/1425/2022 “*Par Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādi*”, Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2022. gada 26. aprīļa vēstule Nr. 4.8/2442/2022–N “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību*” un Veselības inspekcijas 2022. gada 11. maija vēstule Nr. 2.4.6.–1./259 “*Par “Dienvidkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam” izstrādi*”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Izstrādātāja, konsultējoties ar institūcijām par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) nepieciešamību, norādījusi uz šo konsultāciju rezultātiem, kur DAP administrācija 2022. gada 26. aprīļa vēstulē Nr. 4.8/2442/2022–N “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību*” izteikusi viedokli, ka Plānam nav nepieciešamas veikt Stratēģisko novērtējumu, savukārt Dienests 2022. gada 12. maija vēstulē Nr. 2.4/AP/1425/2022 “*Par Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādi*” un Veselības inspekcijas 2022. gada 11. maija vēstulē Nr. 2.4.6.–1./259 “*Par “Dienvidkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam” izstrādi*” sniegušas viedokli, ka Plānam ir nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “*Par ietekmi uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23.¹ panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kam saskaņā ar šo Likumu

var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai – Vides pārraudzības valsts birojam¹ (turpmāk – Birojs) – rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.

2. 2022. gada 15. jūnijā Birojā saņemta Izstrādātājas 2022. gada 15. jūnija Iesniegums, kurā atzīmēts, ka Plāna izstrāde tika uzsākta, pamatojoties uz Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam (turpmāk – AAVP 2028)². Plāns hierarhiski aizvieto *“Liepājas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2014. – 2020. gadam”*. Atbilstoši Iesniegumam:
 - 2.1. Plāns attiecas uz atkritumu apsaimniekošanas nozari Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk – AAR). Plāns ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments reģionālā līmenī. Dienvidkurzemes AAR ietver šādas pašvaldības: Liepājas valstspilsēta, Dienvidkurzemes novads (Aizputes pilsēta, Durbes pilsēta, Grobiņas pilsēta, Pāvilostas pilsēta, Priekules pilsēta, Aizputes, Bārtas, Bunkas, Cīravas, Dunalkas, Dunikas, Durbes, Embūtes, Gaviezes, Gramzdas, Grobiņas, Kalētu, Kalvenes, Kazdangas, Lažas, Medzes, Nīcas, Otaņķu, Priekules, Rucavas, Sakas, Tadaikū, Vaiņodes, Vecpils, Vērgales un Virgas pagasts), Kuldīgas novads (Skrundas pilsēta, Laidu, Nīkrāces Raņķu, Rudbāržu un Skrundas pagasts), Saldus novads (Brocēnu pilsēta, Saldus pilsēta, Blīdenes, Cieceres, Ezeres, Gaiķu, Jaunauces, Jaunlutriņu, Kursišu, Lutriņu, Nīgrandes, Novadnieku, Pampāļu, Remtes, Rubas, Saldus, Šķēdes, Vadakstes, Zaņas, Zirņu un Zvārdes pagasts).
 - 2.2. Atbilstoši sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionu reformai tiek noteikta pāreja no desmit uz pieciem atkritumu apsaimniekošanas reģioniem³. Līdz ar to tika noteikts jauns pašvaldību administratīvo teritoriju iedalījums AAR. Atbilstoši *“Atkritumu apsaimniekošanas likuma”* 10. panta otrai daļai AAR ietilpstošās pašvaldības izstrādā un apstiprina AAR plānu līdz 2022. gada 30. decembrim laika posmam līdz 2027. gada 30. decembrim. Plānu izstrādes gaitā pašvaldībām jāizvērtē, kā tās AAR ietvaros īsteno atkritumu apsaimniekošanu un sasniegs normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu noteiktos mērķus. Izstrādājot Dienvidkurzemes AAR plānu, jāņem vērā Atkritumu apsaimniekošanas reģionu reformu, kas ietver arī sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu darbības izmaiņas, pozitīvi ietekmēs uzņēmumus, kuri nodarbojas ar atkritumu pārstrādi, jo tiks attīstīta un palielināta dalītā atkritumu vākšana un palielināta atkritumu šķirošana, rezultātā iegūstot kvalitatīvu materiālu pārstrādei, tādējādi palielinot pārstrādāto atkritumu apjomu un samazinot apglabājamo atkritumu apjomu poligonos. Kopumā plāns paredz pilnveidot un optimizēt esošo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu Dienvidkurzemes AAR.
 - 2.3. Likuma [2. pielikumā](#) ir paredzētas darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums, ietverot arī 11. punkta 2¹. apakšpunktā noteikto – *atkritumu pārstrādes un apstrādes iekārtas, ja to jauda ir 5 tonnas diennaktī (visas darbības, uz kurām neattiecas šā likuma 1.pielikums)*. Plāna projektā paredzētas vairākas Dienvidkurzemes AAR aktivitātes, kas saistītas ar atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstību, atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūru, atkritumu

¹ Likuma 6. panta pirmā daļa.

² Apstiprināts ar Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 45 *“Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam”*.

³ Turpat.

sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizāciju, atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstību, atkritumu reģenerācijas iekārtām, poligonu infrastruktūras attīstību, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumiem un atkritumu ievēšanu un izvešanu. Atbilstoši aktivitātēm, kas saistītas ar atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstību Dienvidkurzemes AAR, tās pamatā ir saistītas ar poligonu infrastruktūras attīstību:

- 2.3.1. Poligona “*Ķīvītes*” teritorijā plānots izbūvēt bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu – sausās fermentācijas rūpnīcu, ko ar 2024. gadu plānots sākt ekspluatēt.
 - 2.3.2. Pietiekamu atkritumu apglabāšanas jaudu nodrošināšanai nepieciešama atkritumu apglabāšanas infrastruktūras paplašināšana – jaunas atkritumu krātuves izbūve 4,8 ha platībā poligonā “*Ķīvītes*”.
 - 2.3.3. Poligonā “*Ķīvītes*” plānota atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma izbūve ~ 1 ha platībā. Laukums paredzēts dalīti vāktu dārzu un parku atkritumu un bioloģiski noārdāmo anaerobās fermentācijas galaprodukta uzglabāšanai, kā arī pārstrādei atdalīto sadzīves atkritumu īslaicīgai uzglabāšanai pirms to nodošanas pārstrādei.
 - 2.3.4. Poligonā “*Ķīvītes*” plānota arī esošās krātuves rekultivācija pēc tās papildīšanas. Sākotnēji tiek plānota esošās atkritumu krātuves pagaidu rekultivācija – pēc esošās atkritumu krātuves ekspluatācijas laika beigām, periodā, kad tiek veikta pārstrādāto bioloģiski noārdāmo atkritumu izrakšana, paredzēts veikt krātuves daļēju rekultivāciju. Pabeigtās krātuves un energošūnas daļas tiks pārklātas saskaņā ar rekultivācijas plānu.
- 2.4. Plānotās galvenās aktivitātes saskaņā ar AAVP 2028 izvirzītajiem atkritumu apsaimniekošanas sistēmas virzieniem ir šādas:
- 2.4.1. *Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība.* Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība ir svarīga atkritumu pārstrādes apjomu palielināšanai, jo kvalitatīvus pārstrādei nododamus materiālus ir iespējams iegūt pareizi šķirojot atkritumus jau to rašanās vietās. Līdzšinējā pieredze liecina, ka kopumā atkritumu dalītās vākšanas sistēmas turpmākai attīstībai būtu nepieciešama vairāku aktivitāšu īstenošana: 1) Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas infrastruktūras pārklājuma paplašināšana – esošo sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu pilnveidošana, jaunu punktu ierīkošana; 2) Šķirotu atkritumu savākšanas laukumu infrastruktūras paplašināšana – esošo šķirotu atkritumu savākšanas laukumu pilnveidošana, jaunu laukumu ierīkošana; 3) Ieviešot bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās savākšanas sistēmu, ir nepieciešama savākšanas konteineru iegāde uzstādīšanai atkritumu rašanās vietās, t.sk. specializēto konteineru iegāde, kas ļauj samazināt izvešanas biežumu; 4) Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide – ietver tekstila atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, kā arī speciālu konteineru uzstādīšanu publiski ieejamās vietās– pie lielveikaliem, pašvaldību iestādēm u.c. ērti sasniedzamās vietās; 4) Sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošana – tā kā joprojām atkritumu radītājiem ir ierobežotas iespējas videi droša veidā atbrīvoties no sadzīves bīstamajiem atkritumiem, piemēram, sadzīves ķīmijas, piesārņota iepakojuma, medikamentiem, kam beidzies derīguma termiņš, u.c., tiek rekomendēta sadzīves bīstamo atkritumu uzglabāšanas konteineru izvietošana visos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos un 5) Pārtikas dalītā savākšana no uzņēmumiem un iestādēm, attīstot pārtikas atkritumu dalīto

vākšanu un pārstrādi, ir rekomendējama specializētu konteineru iegāde pārtikas atkritumu savākšanai (no pārtikas vairumtirdzniecības bāzēm, loģistikas centriem, tirgiem, pārtikas ražošanas uzņēmumiem, lielveikaliem u.tml.).

- 2.4.2. *Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra.* Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai veicināšanai nepieciešams uzsākt organizētas lietotu preču aprites sistēmas izveidi, kas ietver preču savākšanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūru.
- 2.4.3. *Atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizācija.* Lai palielinātu atkritumu apstrādes apjomus un atgūto pārstrādei derīgo materiālu īpatsvaru, kā arī attīstot jaunu atkritumu plūsmu sagatavošanu pārstrādei un reģenerācijai, ir nepieciešama vairāku aktivitāšu īstenošana, piemēram: 1) Esošo mehānisko un manuālo atkritumu šķirošanas iekārtu efektivitātes uzlabošana, ar mērķi nodrošināt iespējami augstu pārstrādes/reģenerācijas apjomu sasniegšanu. Nepieciešams atbalstīt pasākumus, kas palielina pārstrādei nodoto materiālu apjoma un kvalitātes pieaugumu, nodrošina no atkritumiem iegūta kurināmā sagatavošanu, dalīti savākto bioloģiski noārdāmo atkritumu sagatavošanu pārstrādei atbilstoši katra reģionālā atkritumu apsaimniekošanas centra veikspējai; 2) Tādu atkritumu plūsmu kā būvniecības atkritumu, elektrisko un elektronisko iekārtu, nolietotu transportlīdzekļu, u.c. sagatavošanas pārstrādei/reģenerācijai tehnoloģisko procesu pilnveidošana un 3) Reģionālo tekstila atkritumu šķirošanas centru vai centralizētas sistēmas izveidei jāietver telpu izbūvi/iekārtošanu un aprīkojuma piegādes dalīti savākto tekstila atkritumu šķirošanai un sagatavošanai atbilstoši turpmākajam izmantošanas veidam pa plūsmām, kas nododamas atkārtotai izmantošanai, pārstrādei, reģenerācijai un apglabāšanai.
- 2.4.4. *Atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība.* Lai veicinātu atkritumu pārstrādes apjomu pieaugumu, nepieciešams sniegt atbalstu jaunu pārstrādes iekārtu izveidei un esošo iekārtu tehnoloģisko procesu pilnveidošanai. Tiek pieņemts, ka pārstrādes jaudu pieejamība radīs kumulatīvu efektu – veicinās papildu atkritumu apjoma atdalīšanu no apglabājamo atkritumu plūsmas. Ņemot vērā prasības par tekstila atkritumu dalītās vākšanas sistēmas ieviešanu, īpaša uzmanība būtu vēršama tieši šī materiāla veida pārstrādes attīstīšanai. Attīstot bioloģiski noārdāmo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, poligona “*Ķīvītes*” teritorijā plānots izbūvēt bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu – sausās fermentācijas rūpnīcu, ko ar 2024. gadu plānots sākt ekspluatēt.
- 2.4.5. *Atkritumu reģenerācijas iekārtas.* Saskaņā ar ES direktīvās mērķos noteikto tiek paredzēts, ka 2035. gadā ir jānodrošina, ka tiek pārstrādāti 65 % no radītājiem sadzīves atkritumiem, savukārt sadzīves atkritumu poligonos būs pieļaujams apglabāt 10 % no radītājiem sadzīves atkritumiem. Atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai darbību rezultātā Dienvidkurzemes AAR rodas ap 20 tūkst. t/gadā pārstrādei nederīgu, bet augstas energoietilpības materiālu daudzums, ko iespējams sagatavot kā energoresursu enerģijas ražošanai. Dotajā brīdī Latvijā, kad nav pieejamas atbilstošas atkritumu pārstrādes vai reģenerācijas iekārtas ar attiecīgām jaudām, šis energoresursu apjoms tiek apglabāts atkritumu poligonos. Lai ievērojami samazinātu apglabāto atkritumu apjomu, un nodrošinātu atkritumu lietderīgu apsaimniekošanu atbilstoši Latvijas un ES normatīvajos aktos noteiktajai atkritumu apsaimniekošanas hierarhijai, nepieciešams izskatīt iespējas atkritumu reģenerācijas iekārtu ar enerģijas atguvi izbūvei. Attīstot enerģijas

reģenerācijas tehnoloģijas, obligāts priekšnoteikums energoefektīvai un ekonomiski pamatotai tehnoloģijas ekspluatācijai ir saražotās siltumenerģijas lietderīga izmantošana, kas ir nodrošināma tikai, ja saražotā siltumenerģija tiek nodota centralizētajā siltumapgādes tīklā.

- 2.4.6. *Poligonu infrastruktūras attīstība.* Kopumā Latvijā atkritumu poligonu infrastruktūra ir attīstīta gan no inženiertehnisko risinājumu, gan vides aizsardzības prasību viedokļa, tādēļ ir izvērtējama to turpmāka pilnveidošana par reģionālajiem atkritumu apsaimniekošanas centriem. Līdzšinējo funkciju optimizācijai un jaunu atkritumu apsaimniekošanas darbību ieviešanai ir nepieciešama vairāku aktivitāšu īstenošana: 1) Atkritumu sagatavošana pārstrādei un reģenerācijai esošo iekārtu un/vai jaunu iekārtu, kas paredzētas pārstrādei/reģenerācijai derīgu materiālu atdalīšanai no nešķiroto atkritumu plūsmas, modernizācija, t.sk. iekārtas dalīti savākto bioloģiski noārdāmo atkritumu apstrādei pirms pārstrādes darbību veikšanas; 2) Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrāde – anaerobās fermentācijas iekārtas mehāniski atšķiroto un dalīti savākto bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādei; 3) Infiltrāta apsaimniekošana – infiltrāta attīrīšanas iekārtu jaudas palielināšana un papildus infiltrāta attīrīšanas iekārtu tehnoloģisko risinājumu ieviešana atkritumu apglabāšanas poligonos, kur plānots turpināt atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniegšanu; 4) Poligonu gāzes apsaimniekošana – poligonu gāzes apsaimniekošanas sistēmu pilnveidošana un attīstība. Investīcijas poligonu gāzes utilizācijas ar enerģijas atguvi apjomu palielināšanai poligonos, kur tiek turpināta atkritumu apglabāšana un plānota bioloģiski noārdāmo atkritumu anaerobā pārstrāde; 5) Atkritumu apglabāšanas infrastruktūra – jaunas atkritumu krātuves izbūve poligonā “*Kīvītes*”, pietiekamu atkritumu apglabāšanas jaudu nodrošināšanai un 6) Esošo krātuvju rekultivācija – atkritumu krātuves, kuras pārskata periodā līdz 2035. gadam tiek piepildītas, slēgšana un rekultivācija poligonā “*Kīvītes*”.
- 2.4.7. *Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.* Faktiski dalītās vākšanas sistēmas efektivitāte ir atkarīga ne tikai no pakalpojuma pieejamības, bet arī no atkritumu radītāja vēlmes un motivācijas piedalīties atkritumu šķirošanā. Paralēli infrastruktūras attīstības pasākumiem, ir nepieciešams turpināt uz sabiedrības informēšanu un izglītošanu vērstus pasākumus, piemēram: 1) Izglītošanas un informēšanas kampaņas par atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstību, jauniem sistēmas elementiem visā plāna īstenošanas laikā (t.sk. bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana, tekstila atkritumu dalītā vākšana, preču atkārtotas izmantošanas centru attīstība u.c.) un 2) Izglītības kompetences centru izveide un pilnveidošana atkritumu apsaimniekošanas reģionos, paredzot vismaz viena kompetences centra izveidi katrā atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kas pastāvīgi nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas satura izglītības aktivitāšu plānošanu un īstenošanu.
- 2.4.8. *Atkritumu ieviešana un izvešana.* Ņemot vērā to, ka Latvijā nav tādu atkritumu pārstrādes iekārtu, kas ļautu ekonomiski un pamatoti pārstrādāt vai reģenerēt visus Latvijā radītos atkritumu veidus, tāpēc daļa no radītajiem atkritumiem tiek pārstrādāta citās ES valstīs, kā arī ārpus ES valstīm. Vienlaikus Latvijā tiek ievesti pārstrādei citās ES valstīs radītie atkritumi, jo Latvijā dažu veidu radīto un savākto atkritumu daudzums ir nepietiekams, lai attiecīgās pārstrādes jaudas pilnībā noslogotu, vai arī atkritumu kvalitāte un cena neatbilst atkritumu pārstrādes uzņēmumu nosacījumiem.

- 2.5. Atbilstoši spēkā esošajā “*Grobiņas novada teritorijas plānojumā 2014. – 2025. gadam*” (turpmāk – Teritorijas plānojums) noteiktajam funkcionālajam zonējumam sadzīves atkritumu poligons “*Ķīvītes*” atrodas ražošanas apbūves teritorijā apakšzonējumā L–3, kura atļautā izmantošana, kā noteikts Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (turpmāk – TIAN) 491.3. punktā, ir sadzīves atkritumu un bioloģiskās pārstrādes un inerto atkritumu poligons “*Ķīvītes*”.
- 2.6. Galvenie aspekti, kas ņemami vērā paredzēto darbību īstenošanai ir:
 - 2.6.1. Reģiona pašvaldību vienošanās par sadarbību plāna mērķu sasniegšanai nepieciešamo uzdevumu veikšanā.
 - 2.6.2. Reģionā radīto atkritumu veidiem un apjomiem atbilstoša atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūra.
 - 2.6.3. Sadarbība ar blakus esošiem atkritumu apsaimniekošanas reģioniem, tādu atkritumu veidu apsaimniekošanā, kuru apsaimniekošana Dienvidkurzemes AAR nav tehniski un ekonomiski pamatota.
 - 2.6.4. SIA “*Liepājas RAS*” kā reģionālā atkritumu apsaimniekošanas centra kapacitātes stiprināšana.
 - 2.6.5. Finansējuma pieejamība, t.sk. ES fondu un citu finanšu instrumentu piesaistes iespējas.
 - 2.6.6. Atbilstoša atkritumu plūsma, kas savākta no Dienvidkurzemes AAR teritorijas.
 - 2.6.7. Sadzīves atkritumu poligona “*Ķīvītes*” ekspluatācija atbilstoši A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem.
 - 2.6.8. Poligona “*Ķīvītes*” teritorijas izmantošana atbilstoši Teritorijas plānojumam.
3. Izstrādātāja atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību ar Dienestu, Veselības inspekciju un DAP administrāciju. Iesniegumam pievienotas:
 - 3.1. Dienesta 2022. gada 12. maija vēstule Nr. 2.4/AP/1425/2022 “*Par Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādi*”. Dienesta ieskatā plānošanas dokumentam ir jāveic Stratēģiskais novērtējums, ņemot vērā Likuma 4. pantā noteikto un Noteikumu Nr. 157 2. punktā norādītos plānošanas dokumentus, kuriem jāveic Stratēģiskais novērtējums.
 - 3.2. DAP administrācijas 2022. gada 26. aprīļa vēstule Nr. 4.8/2442/2022–N “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību*”, kurā norādīts, ka Stratēģiskais novērtējums veikts Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam 2021.–2028. gadam un Dienvidkurzemes reģiona atkritumu apsaimniekošanas reģionā ierīkotais atkritumu poligons “*Ķīvītes*” neatrodas un nerobežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, līdz ar to, DAP administrācijas ieskatā Plāna izstrādei nav nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.
 - 3.3. Veselības inspekcijas 2022. gada 11. maija vēstule Nr. 2.4.6.–1./259 “*Par “Dienvidkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023.–2027. gadam” izstrādi*”. Veselības inspekcija atbilstoši savai kompetencei sniegusi viedokli, ka plānošanas dokumentam jāveic ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums, akcentējot šādu veselību ietekmējošo faktoru paredzamo intensitāti: emisijas gaisā un tā iespējamais piesārņojuma lielums, iespējamais smaku piesārņojums un radītais trokšņa piesārņojums. Veselības inspekcija papildus informē par nepieciešamajiem jautājumiem, kas jāanalizē un jāparedz, izstrādājot Plānu:

- 3.3.1. Ārstniecības iestādēs radīto atkritumu plūsmas apsaimniekošana.
 - 3.3.2. Situācijas raksturojums pārtikas atkritumu apsaimniekošanas jomā, atspoguļojot pārtikas atkritumu novēršanas risinājumus, ņemot vērā, ka pārtikas atkritumi piesaista žurkas, peles, insektus, putnus un mājdzīvniekus, kas ir dažādu infekcijas un parazitāro slimību pārnēsātāji, līdz ar to var veicināt epidemioloģiskās situācijas pasliktināšanās apdzīvotās vietās.
 - 3.3.3. Situācijas raksturojums bioloģiski noārdāmo atkritumu apsaimniekošanas jomā, cita starpā atspoguļojot Baltijas jūras krastā izskaloto makroaļģu, kā bioloģisko atkritumu, attīstības plūsmu un apsaimniekošanas risinājumus, peldvietu atkritumu apsaimniekošanas kontekstā. Baltijas jūras krastā izskalošie makroaļģu sanesumi var radīt smaku piesārņojumu, kā arī piesaista dažādus bezmugurkaulnieku sugas, savukārt tie – putnus, kas var radīt peldvietu ūdens mikrobioloģisko piesārņojumu.
4. Plāns nav ietverts to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams kā obligāts, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres, jo Plāns neattiecas uz visas atkritumu apsaimniekošanas nozares plānošanu, tādējādi jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu, tostarp plānošanas dokumentā iekļautajiem vides problēmu risinājumiem un to ietekmes būtiskumu:
 - 4.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas, kā arī plānošanas dokumenta saistību ar Latvijas un ES normatīvo aktu ieviešanu vides jomā, īpaši atkritumu apsaimniekošanas un ūdens resursu aizsardzības jomā (23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d”, “e” apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c.. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
 - 4.2. Likuma 4. panta trešās daļa nosaka, ka Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, arī tiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, un to grozījumiem, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem Saeima, Ministru kabinets, pašvaldība, valsts pašvaldību institūcija, cita atvasināta publiska persona vai cits subjekts, kuram deleģēts valsts pārvaldes uzdevums vai valsts īpašuma apsaimniekošana, kas saistīti cita starpā ar atkritumu apsaimniekošanas jomu, reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*). Savukārt Likuma 4. panta piektā daļa paredz, ka Stratēģisko novērtējumu šā panta trešās daļas plānošanas dokumentiem neveic, ja tie attiecas uz nelielu teritoriju izmantošanu vietējās pašvaldības līmenī vai nelieliem to grozījumiem, izņemot gadījumus, kad šo dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt vidi.
 - 4.3. Ar Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 45 “*Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam*” ir atbalstīta Vides aizsardzības

un reģionālās attīstības ministrijas ierosinātā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionu reforma, t.sk. samazinot valstī atkritumu apsaimniekošanas reģionus no desmit uz pieciem. Kā norādīts Iesniegumā – nepieciešams izstrādāt jaunus Ministru kabineta noteikumus “*Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem*”, no kā secināms, ka plānošanas dokuments ir saistīts ar Latvijas normatīvo aktu ieviešanu atkritumu apsaimniekošanas jomā (23.² panta 1. punkta ”e” apakšpunkts).

4.4. Plāna projektā paredzētās aktivitātes ir saistāmas ar atkritumu apsaimniekošanu reģionālā līmenī, tostarp paredzot dalītās vākšanas sistēmas attīstību, atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūras attīstību, atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizāciju, atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstību u.c. ar atkritumu apsaimniekošanu saistītu darbību veikšanu. Atbilstoši Iesniegumam ar plānošanas dokumentu ir paredzētas darbības, kas atbilst Likuma 2. pielikumā ietvertajām darbībām, t.sk. ietverot Likuma 2. pielikuma 11. punkta 2¹. apakšpunktā noteikto – *atkritumu pārstrādes un apstrādes iekārtas, ja to jauda ir 5 tonnas diennaktī (visas darbības, uz kurām neattiecas šā likuma 1.pielikums)*. Tādējādi, konkrētais plānošanas dokuments ietver priekšnoteikumus Likuma 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts), kam atbilstoši Likuma nosacījumiem (atkarībā no darbības veida, platības un apjoma) var būt būtiska ietekme uz vidi. Vienlaikus:

4.4.1. ņemot vērā attiecīgā plānošanas dokumenta būtību (Likuma 23.² panta 1. punkta “a” un “e” apakšpunkts),

4.4.2. to, ka ar plānošanas dokumentu saistītās teritorijas turpmākā izmantošana var tikt saistīta tikai ar iepriekš minētās darbības realizāciju (Likuma 23.² panta 2. punkta “a” apakšpunkts),

4.4.3. ņemot vērā teritorijas atrašanās vietu (tuvumā esošās dzīvojamās apbūves) un paredzamos pasākumus, kas var ietekmēt tuvējās apkārtnes hidroloģisko stāvokli, kā arī to, ka atkritumu apsaimniekošanai, tostarp to uzglabāšanai, ir iespējama negatīva ietekme uz gruntsūdens kvalitāti un dzeramā ūdens kvalitāti ūdens ņemšanas vietā, kas var apdraudēt cilvēku veselību (Likuma 23.² panta 3. punkta “d” apakšpunkts),

4.4.4. ņemot vērā Veselības inspekcijas norādītos iespējamus specifiskos riskus attiecībā uz pārtikas atkritumu apsaimniekošanas jomu, kas piesaista žurkas, peles, insektus, putnus un mājdzīvniekus, kas ir dažādu infekcijas un parazitāro slimību pārnēsātāji, līdz ar to var veicināt epidemioloģiskās situācijas pasliktināšanās apdzīvotās vietās (Likuma 23.² panta 3. punkta “d” apakšpunkts). Tādējādi Plāns nav attiecināms uz Likuma 4. panta piektā daļā norādītajiem plānošanas dokumentiem, kam Stratēģisko novērtējumu neveic, jo ar plānošanas dokumenta īstenošanu var tikt būtiski ietekmēta vide,

4.4.5. atbilstoši Birojā pieejamai informācijai sadzīves atkritumu poligonā “*Ķīvītes*” tiek veiktas ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras darbībām ar būtisku ietekmi uz vidi: 1) SIA “*VNiMo Services*”, reģ. Nr. 42403045491, paredzētajai darbībai - izlietoto katalizatoru pārstrādes rūpnīcas būvniecībai⁴ un 2) SIA “*Liepājas RAS*”, reģ. Nr. 42103023090, paredzētajai darbībai - sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtas izbūvei poligonā

⁴ Pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/izlietoto-katalizatoru-parstrades-rupnicas-buvnieciba-grobinas-novada-sia-vnimo-services>

“*Ķīvītes*”⁵, kas var palielināt ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto ietekmes kumulatīvo efektu (Likuma 23.² panta 2. punkta “b” apakšpunkts).

- 4.5. Ņemot vērā iepriekš norādīto, Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4. panta trešā daļa, 23.² pants) un ir konkrētā plānošanas dokumenta izstrādes gadījumā pamatota, atbilstīga un nepieciešama. Veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt iespējamās būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, t.sk. cilvēku veselību, sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23.⁵ pantā noteiktajam, tai skaitā, sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23.⁵ panta pirmajā daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
2. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5., 6., 7. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Pamatojoties uz izvērtēto dokumentāciju un faktiem, kā arī šajā Biroja lēmumā ietvertu faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu, argumentiem un apsvērumiem, Birojs konstatē, ka plānošanas dokuments atbilst Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts, Likuma 2. pielikuma 11. punkta 2¹. apakšpunkts), citu starpā ņemot vērā arī Likuma 23.² pantā noteiktos kritērijus (23.² panta 1. punkta “a” un “d” apakšpunkts, 2. punkta “a” un “b” apakšpunkts, 3. punkta “d” apakšpunkts) un Likuma 3. panta 1. punktā noteikto ietekmes savlaicīgas novērtēšanas principu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Dienvidkurzemes reģionālajam atkritumu apsaimniekošanas plānam 2023.–2027. gadam.

Direktora p.i.,

Direktora vietniece, Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja (paraksts*) I. Kramzaka

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Lēmums nosūtīts:

1. SIA “*Liepājas RAS*”, e – pasts: birojs@liepajasras.lv.
2. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, *E.Adresē*.

⁵ Pieejams: <https://www.vpyb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/sadzives-atkritumu-apglabanas-kratuves-ii-kartas-izbuve-poligona-kivites-sia-liepajas-ras>